

SARADNJA NAUKE I PRIVREDE ZA ODRŽIVU BUDUĆNOST

Prošlo je osam godina od potpisivanja *Pariskog sporazuma* koji je za cilj postavio da se do kraja ovog veka povećanje globalne prosečne temperature zadrži ispod 2 °C u odnosu na predindustrijski period, uz naznaku da se mora učiniti napor čitavog čovečanstva kako bi se povećanje temperature ograničilo na 1,5 °C. Nije prošla ni četvrtina veka, a čovečanstvo se suočava sa ozbiljnim rizikom da ovu borbu izgubi. To je borba svih nas zajedno i svakog od nas pojedinačno. Jedini pravi kompas koji nas može voditi kroz izazove klimatskih promena jesu naučno zasnovana rešenja, a jedino oružje koje u ovoj borbi imamo jeste primena naučnih rešenja u privredi.

Saradnja nauke i privrede u cilju zaštite životne sredine ključna je za neophodnu ekološku tranziciju svih industrija, omogućavajući time karbonsku neutralnost i održivu budućnost čovečanstva. Prepoznajući značaj inovacija i tehnoloških rešenja neophodnih za rešavanje ekoloških izazova, **Fond za nauku Republike Srbije** je otvorio 2022. godine **Zeleni program saradnje nauke i privrede** sa ukupnim budžetom od 3,5 miliona evra. U okviru ovog programa, za finansiranje je odobreno 20 naučnih projekata na kojima učestvuje 215 istraživača iz 37 naučnoistraživačkih organizacija. Maksimalan budžet po projektu iznosi do 200.000 evra. U okviru *Zelenog programa* podržani su projekti koji će razvijati patente, tehnička rešenja

*Fond za nauku očekuje da će iz **Zelenog programa saradnje nauke i privrede** proisteći praktična rešenja koja će u budućnosti moći da se koriste od industrije do svakodnevnog života*

i društveno korisne tehnologije za smanjenje zagađenja vazduha, vode i zemljišta.

Istraživači iz Srbije u okviru ovog programa, između ostalog, razvijaju inteligentni robotski sistem za sortiranje i upravljanje otpadom, kreiraju tehnologije za sanaciju zemljišta i vode zagađene štetnim hemikalijama, rade na inovativnoj tehnologiji za proizvodnju nove vrste plastike upotrebom isključivo biobnovljivih resursa, razvijaju tehnike za upotrebu otpada iz industrije uljane repice za stvaranje novih prehrambenih proizvoda, saraduju na stvaranju uređaja za razvoj biosenzora za brzu, laku i jeftinu detekciju genetski modifikovane hrane, istražuju efikasnija rešenja za uklanjanje arsena iz vode za piće.

Fond za nauku očekuje da će iz **Zelenog programa saradnje nauke i privrede** proisteći praktična rešenja koja će u budućnosti moći da se koriste u različitim oblastima društva – od industrije do svakodnevnog života. Razvoj zelene industrije i društva zasnovanog na održivom razvoju se u najvećoj meri oslanja na rešenja koje samo nauka može da ponudi i to

u neophodnoj saradnji sa privredom. Takođe, razvoj ovih strategija prevazilazi granice jedne države, i postaje misija na kojoj svi zajedno moramo da radimo kako bismo sačuvali našu planetu.

Upravo je, zahvaljujući usmerenosti **Fonda za nauku** na razvoj programa od značaja za rešavanje aktuelnih globalnih izazova, kao što je **Zeleni program saradnje nauke i privrede**, ali i radu na međunarodnom povezivanju u cilju razvoja nauke, **Fond za nauku** izabran u rukovodstvo međunarodne organizacije *Science Europe*. Na nedavnoj *Generalnoj skupštini Science Europe* u Madridu dr **Milica Đurić-Jovičić**, v.d. direktora **Fonda za nauku** Republike Srbije, imenovana je za člana novog saziva *Upravnog odbora Science Europe*. Ova organizacija predstavlja platformu koja okuplja najvažnije fondove za finansiranje naučnih istraživanja u Evropi i aktivno radi na promovisanju naučnih rešenja u borbi sa savremenim društvenim izazovima. Srbija je na taj način dobila priliku da direktno učestvuje u izgradnji evropskog istraživačkog prostora, oblikovanju politika i definisanju globalne naučne agende.

Kroz saradnju sa drugim zemljama i ulogu u definisanju strateških pravaca *Science Europe*, Srbija će imati mogućnost da utiče i na identifikaciji ključnih tema u domenu zelenih politika. **Zeleni program saradnje nauke i privrede** koji posebno tematizuje primenljivost naučnih rezultata u različitim granama industrije, samo je jedan od deset otvorenih programa **Fonda za nauku**. Usmerenost **Fonda za nauku** na *Zelenu agendu* Srbije ogleda se i u tome što su i u okviru ostalih programa podržani brojni projekti koji istražuju različite naučne mogućnosti za očuvanje i poboljšanje životne sredine. Svi ovi pravci delovanja, kako na nacionalnom, tako i na međunarodnom nivou doprinose očuvanju životne sredine koja je ključna za dugoročno blagostanje naše planete. Zdrava životna sredina pruža resurse za život, a očuvanje biodiverziteta igra ključnu ulogu u održavanju ravnoteže ekosistema, što direktno utiče na ljudsko zdravlje, ishranu i opšti ekonomski prosperitet. Stoga je briga o životnoj sredini ne samo moralna obaveza, već i nužnost za stvaranje održive budućnosti.

Fond za nauku

Fotografije: *Fond za nauku*